

Socialnämnden

Verksamhetsplan 2024

Innehållsförteckning

1	VAD ÄR EN VERKSAMHETSPLAN	3
2	KOMMUNENS VISION OCH VÄRDEGRUND	4
3	ÖVERGRIPANDE STYRMODELL OCH DESS KOPPLING TILL VERKSAMHETEN	5
4	HÅLLBARHETSOMRÅDEN, KF-MÅL, KONKRETISERINGAR OCH KVALITETSINDIKATORER	6
4.1	Social hållbarhet	6
4.2	Ekologisk hållbarhet.....	8
4.3	Ekonomisk hållbarhet	9
5	VERKSAMHETSBEKRIJVNING OCH GRUNDUPPDRAG	11
6	VERKSAMHETENS NULÄGE, UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER.....	15
7	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT KUNNA UTFÖRA GRUNDUPPDRAGET MOT KVALITETSSTYRNING	16
7.1	Styrdokument	16
7.2	Personal och kompetens	16
8	EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	17
8.1	Investeringsbudget	17
8.2	Driftbudget.....	18

1 VAD ÄR EN VERKSAMHETSPLAN

Anvisning

En läshänvisning (För vem skriver vi?), vilket ger läsaren en god uppfattning kring hur planen är uppbyggd och vad den syftar till.

Verksamhetsplanen ska vara ett stöd för verksamheten gällande att tydliggöra verksamhetens mål och uppdrag samt vara ett verktyg för planering, genomförande och uppföljning. Verksamhetsplaneringen bygger på Bollnäs kommuns styrfilosofi med övergripande hållbarhetsmål och tillhörande konkretiseringar och kvalitetsindikatorer. Detta beskrivs mer ingående i ett separat kapitel.

Verksamhetsplanen beskriver även verksamhetens grunduppdrag och förutsättningar samt ger en nulägesbild av de inre och yttre faktorer som påverkar verksamhetens möjligheter att uppfylla sitt grunduppdrag och uppsatta mål.

Syftet med verksamhetsplanen är att:

- tydliggöra verksamhetens inriktning, fokus, eventuella förändringar och mål,
- vara ett verktyg för planering och genomförande av verksamheten,
- underlätta överblicken av verksamheten,
- vara ett underlag vid uppföljning av verksamheten.

2 KOMMUNENS VISION OCH VÄRDEGRUND

Anvisning

Här anges information om bolagets vision och värdegrund. En fast tex är inlagd i denna sektion.

Bollnäs kommuns övergripande vision är: Bollnäs, möjligheternas kommun, har år 2030 en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglat av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.

För att nå denna vision behöver vi arbeta med ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med den styrfilosofi som beskrivs i kommande avsnitt.

Allt arbete ska även genomsyras av den gemensamma värdegrunden. Kommunens värdegrund byggs på de fyra ledorden modiga, medskapande, förtroende och professionell.

3 ÖVERGRIPANDE STYRMODELL OCH DESS KOPPLING TILL VERKSAMHETEN

Bollnäs kommunkoncerns styrmodell baseras på kommunens antagna styr- och ledningsfilosofi samt grunduppdragen som utgår från kommunala och statliga styrdokument. För att följa upp kvalitet och effekt utifrån grunduppdraget följs utvalda kvalitetsindikatorer upp. Då kommunens verksamhet är komplex behövs samsyn och helhetstänkande vilket nås via hållbarhetsstrategin och dess underliggande program där kommunfullmäktiges hållbarhetsmål beskrivs detaljerat.

I följande sektion ges en översikt över kommunfullmäktiges övergripande hållbarhetsmål utifrån de antagna programmen för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Där visas även vilka konkretiseringar och kvalitetsindikatorer som finns kopplade till dessa mål, för den verksamhet som denna rapport avser.

4 HÅLLBARHETSOMRÅDEN, KF-MÅL, KONKRETISERINGAR OCH KVALITETSINDIKATORER

I nedan sektion visas de övergripande hållbarhetsmål som antagits av kommunfullmäktige, samt nämndens konkretiseringar och kvalitetsindikatorer, kopplat till dessa mål.

4.1 Social hållbarhet

Agenda 2030	KFs övergripande mål	Konkretiseringar i enlighet med grunduppdraget	Kvalitetsindikatorer
	Bollnäs kommun-koncern ger jämlika förutsättningar för ett livslångt lärande.	Socialnämnden bedriver en starkt kunskapsstyrd verksamhet och måste se till att rätt kompetens finns att tillgå i alla verksamheter. Samverkan med högskolor och andra utbildningsanordnare är en viktig del för att kunna leva upp till detta. Utvecklad verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och hög kvalitet i mottagande av studenter, elever, praktikanter och nyanställda är viktigt för att kunna rekrytera nya kompetenta medarbetare. Lika viktigt är att utveckla och behålla redan anställda. Utbildning och validering till undersköterska är ett konkret exempel på hur livslångt lärande bidrar till höjd kvalitet i verksamheten. Statsbidrag finansierar i dag större delen av den fortbildning som kan erbjudas till socialnämndens starkt kvinnokodade yrken. Ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv behöver resurser för fortbildning och utveckling tillföras verksamheten på ett eller annat sätt.	<p>Andel omvårdnadspersonal i äldreomsorgen med undersköterskeutbildning</p> <p>Andel sjuksköterskor i kommunal primärvård med specialistutbildning</p> <p>Andel chefer med högskoleexamen</p> <p>Kompetensutveckling kronor per tillsvidareanställd</p> <p>Antal utbildade handledare VFU för sjuksköterskor</p> <p>Antal utbildade handledare APL för undersköterskor</p>
	Bollnäs kommun-koncern främjar det lokala näringslivet, har en pågående ökad etablering på arbetsmarknaden samt har en ökande andel invånare med egenförsörjning.	Socialnämnden handlägger ekonomiskt bistånd på ett sätt så att stödet stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv och förhindrar utanförskap och långvarigt bidragsberoende. För att tiden med ekonomiskt bistånd ska bli så kort som möjligt är en utvecklad samverkan mellan ekonomiskt bistånd, arbetsmarknad, vuxenhet, arbetsförmedling och försäkringskassa nödvändig. Stöd och aktiviteter behöver anpassas utifrån den enskildes behov för att mål om etablering på arbetsmarknaden skall uppnås. Detta gäller även vissa personer med daglig verksamhet enligt LSS. Aktiv medverkan inom ramen	<p>Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen</p> <p>Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)</p> <p>Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)</p> <p>Deltagit i daglig verksamhet LSS och fått arbete på den reguljära arbetsmarknaden, (Ja=1, Nej=0) (-2021)</p>

Agenda 2030	KFs övergripande mål	Konkretiseringar i enlighet med grunduppdraget	Kvalitetsindikatorer
		för Samordningsförbundet skall prioriteras.	
 <p data-bbox="316 315 539 524">Kvinnor, män, flickor, pojkar och ickebinära har samma makt att vara delaktiga, forma samhället och sina egna liv.</p>		<p data-bbox="566 315 954 1099">Socialtjänstlagens mål om ekonomisk och social trygghet, jämlika levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet är vägledande när socialnämndens verksamhet ska planeras, genomföras och följas upp. Arbetet skall bedrivas med metoder som eftersträvar hög grad av delaktighet. Enskildas rätt och möjlighet att vara delaktig skall genomsyra nämndens arbete. För både barn och vuxna är det viktigt att förstå och äga sin förändringsprocess. I det dagliga arbetet bör detta innebära att den enskilde är delaktig när vård och genomförandeplaner upprättas och att medarbetare inom socialtjänsten har kunskap om behov, skillnader och likheter hos flickor, pojkar, kvinnor, män och icke binära personer. För att nå målsuppfyllelse på detta område behöver stöd och insatser tillhandahållas, följas upp och analyseras utifrån aspekter med koppling till jämlikhet och jämställdhet.</p>	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)
			Brukarbedömning missbruksvård IFO - förbättrad situation, andel (%)
			Ej återaktualiserade barn och unga ett år efter avslutat ärende
			Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde
			Väntetid i antal dagar från beslut till första erbjudna inflyttningsdatum avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde
			Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)
			Brukarbedömning boende särskild service SoL - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)
			Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)
			Brukarbedömning gruppboendestöd LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)
			Brukarbedömning serviceboendestöd LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%)			
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)			
Brukarbedömning särskilt boende			

Agenda 2030	KFs övergripande mål	Konkretiseringar i enlighet med grunduppdraget	Kvalitetsindikatorer
			äldreomsorg - tillgång till sjuksköterska, andel (%)

4.2 Ekologisk hållbarhet

Agenda 2030	KFs övergripande mål	Konkretiseringar i enlighet med grunduppdraget	Kvalitetsindikatorer
	<p>Bollnäs är år 2030 en klimatneutral och fossiloberoende kommun som är anpassad till ett klimat i förändring.</p>	<p>Genom fler digitala möten, digitalt deltagande i konferenser ett genomtänkt införande av välfärdsteknik minskar resandet i socialnämndens verksamheter. Ökad tillgång på elbilar och centralt placerade arbetslokaler, som möjliggör att cyklar används i större utsträckning, är andra exempel på åtgärder som vidtagits. Socialnämnden bidrar även till ekologisk hållbarhet genom att via upphandlingar efterfråga produkter med låg miljöpåverkan.</p>	Kostnader för resor med flyg och privat bil i tjänsten
			Andel körda fossilfria kilometer inom hemtjänsten
			Andel ansökningar och anmälningar som inkommer via E-tjänster där sådana finns tillgängliga
	<p>Bollnäs kommun har år 2030 en rik biologisk mångfald, väl fungerande ekosystemtjänster samt levande, rent och friskt vatten.</p>	<p>Socialnämndens omfattande verksamhet påverkar ekosystemet på olika sätt genom förbrukning av el, vatten, bränsle, livsmedel, läkemedel och övriga förbrukningsartiklar. Ökad kunskap och medvetenhet hos medarbetare ökar möjligheten att agera klimatsmart till gagn för ekosystemet. Utöver information och implementering av det ekologiska hållbarhetsprogrammet är socialnämnden i hög grad beroende av andra delar av kommunkoncernen för att bidra till måluppfyllelse. Fysisk utformning av verksamhetslokaler, samt läkemedelsgenomgångar med läkare är exempel på sådana beroenden.</p>	<p>Alla patienter inom kommunal primärvård med olämpliga läkemedel, andel (%)</p>
	<p>Invånarna i Bollnäs kommun bor år 2030 i en cirkulär hälsosam giftfri livsmiljö med stor tillgång till friluftsliv och rekreation av kvalitet. Invånarna har god kunskap om hållbar utveckling samt har förutsättningar att leva ett hållbart liv inom kommunen, det ska</p>	<p>I bostad med särskild service enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ingår utöver personlig omvårdnad och praktisk hjälp i hemmet även stöd till kultur och fritidsaktiviteter. Socialnämnden behöver i sitt uppdrag säkerställa att brukares behov och intressen på detta område omhändertas och tillgodoses. Väl utvecklad samverkan med kultur- och fridssektorn och med föreningar är ett sätt men även tillräcklig bemanning och välfungerande resurspla-</p>	<p>Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - möjligheten att komma utomhus, andel (%)</p>
			<p>Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - sociala aktiviteter, andel (%)</p>
			<p>Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trivsamt utomhus, andel (%)</p>
			<p>Kultur och fritidsaktiviteter LSS</p>

Agenda 2030	KFs övergripande mål	Konkretiseringar i enlighet med grunduppdraget	Kvalitetsindikatorer
	vara lätt att göra rätt.	nering är nödvändigt för att personer med funktionsnedsättning skall kunna ta del av ett rikt friluftsliv och rekreation av kvalitet. För äldre i särskilt boende behöver möjligheten att vistas utomhus under trygga förhållanden säkerställas. Promenader i närmiljön är en del i detta men ännu viktigare är tillgång till trädgård och grönytor i direkt anslutning till de särskilda boendet. Vid om och nybyggnad av särskilt boende behöver tillgång till en trygg utomhusmiljö i anslutning till boendet säkerställas.	

4.3 Ekonomisk hållbarhet

Agenda 2030	KFs övergripande mål	Konkretiseringar i enlighet med grunduppdraget	Kvalitetsindikatorer
	En hållbar ekonomi	Socialnämndens verksamheter skall bedrivas rättssäkert, ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Detta görs bland annat genom att säkerställa rätt kompetens hos medarbetare och ge chefer rätt förutsättning att leda och styra verksamheten. Nämnden arbetar aktivt för att sänka sjuktalet med tidiga och förebyggande insatser. Friska arbetsplatser är ofta liktydigt med kostnadseffektiva arbetsplatser vilket gör arbetet med att sänka sjuktalet, särskilt viktigt. Nämnden följer regelbundet upp behov och kostnader för att så snabbt som möjligt kunna agera på trender och risker. Socialnämndens uppdrag förutsätter en utvecklad samverkan både internt i kommunen och externt med andra myndigheter och organisationer. Att jämföra sig med andra är en viktig del i socialnämndens arbete för att få balans mellan behov och resurser.	Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, miljoner kronor Nettokostnadsavvikelse LSS, miljoner kronor Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, miljoner kronor Medarbetarengagemang (HME) hemtjänst äldreomsorg - Totalindex Medarbetarengagemang (HME) individ- och familjeomsorg - Totalindex Medarbetarengagemang (HME) omsorg om personer med funktionsnedsättning - Totalindex Medarbetarengagemang (HME) särskilt boende äldreomsorg - Totalindex Trygga anställningsformer Sjuktal Antal registrerade tillbud hot och våld Personalomsättning chefer
	En kommun som växer hållbart.	Till socialnämndens uppgifter hör att medverka i samhällsplaneringen och bidra med kunskap och erfarenhet av samhällets sociala struk-	Andel boendeplatser SoL/LSS med tillgängligt WiFi Andel brukare med beslut om tillsyn som erbjudits detta digitalt.

Agenda 2030	KFs övergripande mål	Konkretiseringar i enlighet med grunduppdraget	Kvalitetsindikatorer
		<p>turer och utmaningar kring olika målgrupper. En viktig del i detta är att delta i utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Socialnämnden skall också verka för att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir lätt tillgängliga för alla och även i övrigt ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för kommuninvånare med behov av samhällets stöd. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att äldre och personer med funktionsnedsättning får tillgång till särskilt boende och bostäder med särskild service. Socialnämndens ansvar för att presentera och analysera behov på detta område är stort. Genom att presentera behov och ta fram funktionsprogram för olika typer av bostäder bidrar nämnden till långsiktighet och hållbarhet.</p>	<p>Fallskador bland personer 80+, 3-årsrm, antal/1000 inv.</p> <p>Betalningsansvar för utskrivningsklara patienter inom slutna hälso- och sjukvård</p>
	<p>Hållbara inköp och upphandlingar</p>	<p>Socialnämndens ambition är att verksamheten, där så är möjligt, efterfrågar och använder produkter som är gynnsamma ur hållbarhetsynpunkt. Detta sker genom att via upphandlingar efterfråga produkter med låg miljöpåverkan. En annan viktig aspekt är att säkerställa så att produkter används på rätt sätt så att varor och tjänster inte överkonsumeras eller underkonsumeras. För att minska matsvinn och öka flexibiliteten kring måltidssituationer i särskilt boende för äldre kan kyld mat som värms på respektive boendegrupp vara en väg att gå för att maten skall ätas upp och inte hamna i soporna. Tid för information, utbildning och omvärldsspaning är viktigt för att säkerställa kunskap hos medarbetare på detta område.</p>	<p>Följsamhet till ramavtal och inköpsrutin</p> <p>Andel upphandlingar med krav på jämställdhet, hållbarhet, social hänsyn och kris- och beredskap</p> <p>Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - maten, andel (%)</p> <p>Matsvinn inom särskilt boende för äldre</p>

5 VERKSAMHETSBESKRIVNING OCH GRUNDUPPDRAG

Anvisning

Här beskrivs verksamheten och dess grunduppdrag på en övergripande nivå. Grunduppdraget finns i regel beskrivet i reglementet eller för bolagens del i ägardirektivet. För att få en bild av grunduppdraget bör nedan 3 frågor besvaras.

3.1 Vem finns verksamheten till för?

3.2 Vilket syfte har verksamheten i enlighet med reglemente/ ägardirektiv?

3.3 Vilka lagar och regler styr verksamheten?

Socialnämnden utreder och ger olika former av stöd och insatser efter individers och familjers behov. Äldre personer, personer med funktionsnedsättning, barn, unga och deras familjer, personer med försörjnings- och/eller beroendeproblematik samt brottsutsatta utgör de huvudsakliga målgrupperna. Barnavårdsutredningar, hemtjänst och särskilt boende, ekonomiskt bistånd, budget och skuldrådgivning, stöd till brottsoffer, familjerådgivning samt vissa bostadssociala frågor är exempel på frågor som nämnden hanterar. Nämnden har även ansvar för den kommunala hälso- och sjukvården. Frivillighet är utgångspunkten för stöd och insatser men även tvångslagstiftning hanteras av denna nämnd. Stöd och insatser kan i vissa fall ges utan biståndsbedömning men i de flesta fall görs en ansökan som därefter utreds och beslutas.

Socialnämndens insatser skall baseras på evidens och beprövad erfarenhet. Det innebär att medarbetare, vid beslut om insatser, skall väga samman lagstiftning och sitt eget kunnande med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation och önskemål.

Verksamheten är starkt omvärldsberoende vilket innebär att samverkan och samarbete inom kommunen, med det omgivande samhället och med andra myndigheter och organisationer är en viktig förutsättning för att lyckas med uppdraget.

Socialförvaltningen leds av förvaltningschef och är organiserad i fem verksamhetsområden, Förebyggande och Hälsa, Individ och familjeomsorg, Funktionsstöd, Äldreomsorg - hemtjänst samt Äldreomsorg -Särskilt boende. Respektive verksamhetsområde leds av verksamhetschef. Verksamhetsstöd är en förvaltningsövergripande enhet och leds av enhetschef. Antal medarbetare totalt är ca **1 100** där merparten arbetar inom äldreomsorgen.

Stöd och insatser till äldre personer

Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ges möjlighet till en meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Nämnden tillhandahåller därför hemtjänst, korttidsboende och särskilt boende när ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning gör det svårt att klara sig själv.

Hemtjänst syftar till att enskilda kan bo kvar hemma och känna sig trygga i vardagen. Insatsen kan vara allt från hjälp med enklare sysslor några timmar per månad till omfattande omsorg flera gånger per dygn.

Särskilt boende finns för dem som har ett stort och långvarigt behov av vård och omsorg. På boendet finns tillgängligt stöd och omsorg dygnet runt. Utöver den egna lägenheten finns alltid gemensamma utrymmen för samvaro.

Korttidsboende finns för att tillgodose ett tillfälligt ökat omvårdnadsbehov som inte bedöms kunna tillgodoses i hemmet, exempelvis efter en sjukhusvistelse. Det kan också handla om att tillgodose behov av avlastning för personer som vårdar närstående i hemmet under vissa perioder.

Stöd och insatser till personer med funktionsnedsättning

Socialnämnden ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Inom socialpsykiatri ges insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL), i form av bostad med särskild service och boendestöd. Båda syftar till att ge ett personligt anpassat stöd i vardagen och förbättra den enskildes livskvalitet. För personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd ges insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lagen innefattar även personer som fått en hjärnskada i vuxen ålder med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionshinder. Syftet med insatser enligt LSS är att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra. De vanligaste insatserna är bostad med särskild service, daglig verksamhet, korttidsvistelse och kontaktperson. Bostad med särskild service är den mest genomgripande insatsen. Där ingår förutom daglig omsorg, stöd till kultur- och fritidsaktiviteter. Personlig assistans ges i den enskildes hem och kan ges via LSS från kommunen när de grundläggande behoven understiger 20 timmar per vecka. När de grundläggande behoven överstiger 20 timmar är det Försäkringskassan som fattar beslut utifrån socialförsäkringsbalken, SFB.

Kommunal hälso- och sjukvård

Kommunen har dygnet runt ansvar för hälso- och sjukvård för många av de sköraste patienterna. Det gäller främst äldre och multisjuka och personer med funktionsnedsättning. Kommunal hälso- och sjukvård ges vid särskilt boende för äldre personer, korttidsboende och de som enligt hemsjukvårdsavtal har rätt till att få sjukvård i hemmet. Denna ges i form av insatser från sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Personer med boendebeslut enligt LSS 9:9 får av kommunen hälso- och sjukvård av sjuksköterska, men arbetsterapeut- och fysioterapeutinsatser fås från Regionens primärvård. Avtal om läkarinsatser finns med Regionens primärvård.

Brottsoffer

Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Det omfattar samtliga brottsoffer, oavsett ålder och kön. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för kvinnor och barn i vissa situationer. Det gäller dels kvinnor (även kvinnor under 18 år) som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående, dels barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående. Barn i sådana situationer är offer för brott. Män kan liksom pojkar vara offer för våld av närstående, och socialtjänstens ansvar omfattar även dem.

Stöd och insatser till barn, unga och deras föräldrar

Socialnämnden har ett stort ansvar för att ge stöd och skydd till barn och ungdomar som riskerar att fara illa och till deras familjer. I detta ingår att ta emot anmälningar och ansökningar, utreda dessa inom lagstadgad tid och fatta beslut om insatser. Gäller anmälan en s.k. orosanmälan skall en skyddsbedömning genomföras inom 24 timmar. Nämnden tillhandahåller även öppna och förebyggande insatser, exempelvis samtalsstöd och föräldraskapsstöd.

För barn och unga som inte fyllt 15 år och som begår brott vilar hela ansvaret på socialtjänsten för att vidta åtgärder.

Placering i familjehem är den vanligaste formen för heldygnsvård. Familjehem är ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande fostran och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt. Ett familjehem kan antingen vara ett hem i barnets nätverk eller ett hem där familjehemsföräldrarna inte har någon tidigare relation till barnet. Andra placeringsformer för barn och unga är stödboende, konsultstött familjehem, hem för vård och boende (HVB) och placering vid särskilda ungdomshem som Statens institutionsstyrelse (SiS) driver.

Stöd, insatser och vård för vuxna med missbruksproblem

Socialnämnden har, tillsammans med Regionens Hälso- och sjukvård, ansvar för stöd till vuxna personer som har ett beroende eller missbruk av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Nämnden ansvarar för stöd och insatser till personer med beroende- och missbruksproblematik. Stöd ges enskilt eller i grupp. Placering i stödboende eller på HVB är exempel på andra insatser. Beroendecentrum som drivs i samverkan med Regionen tillhandahåller både öppen mottagning och biståndsbedömda insatser.

Övriga insatser till vuxna

Socialnämnden ansvarar för övriga insatser till vuxna. Exempel på sådana är stöd till personer som utsatts för eller bevittnat våld samt stöd till förövare. I begreppet kvinnofrid ingår mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Nämnden erbjuder både öppna och biståndsbedömda insatser, exempelvis bostad först, samtalsstöd och skyddat boende. Avtal finns med föreningsdriven kvinnojour samt brottsofferjour.

Ekonomiskt bistånd

Socialnämnden ansvarar för att stärka den egna personens resurser till att leva ett självständigt liv där insatser bör utformas på ett sådant sätt att personen snabbt klarar sin egen försörjning. Socialnämnden ansvarar för utredning av rätten till samt utbetalning av ekonomiskt bistånd. Verksamheten hanterar även tillfällig dödsboförvaltning och dödsboanmälningar.

Rådgivning i privatekonomiska frågor erbjuds av en budget och skuldrådgivare. Nämnden har skyldighet att hjälpa skuldsatta att få en överblick över sin ekonomi och ge praktiska råd om hur konsumenter ska hantera och prioritera sina skulder och vid behov bistå i samband med skuldsanering.

Familjerätt och familjerådgivning

Socialnämnden ansvarar för, att på uppdrag från tingsrätten, med stöd av SOL och Föräldrabalken (FB) utreda vårdnad, boende och umgänge där frågan inte kan lösas på frivillig väg. Samarbetssamtal skall erbjudas antingen på frivillig väg eller genom uppdrag från domstol. Nämnden fastställer även fader- eller föräldraskap för ogifta föräldrar samt utreder frågan om adoption.

Till familjerådgivningen vänder sig par som behöver rådgivning för att lösa samlevnadsproblem. Familjerådgivningen kan även ge stöd i syskonrelationer och i vissa fall i relationen mellan barn och föräldrar.

Flyktingmottagande

Socialnämndens ansvar för att barn och ungdomar som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver gäller även ensamkommande barn. För barn utan vårdnadshavare är boende och omsorg det primära insatserna. Ansvaret gäller både asylsökande barn och barn som har fått uppehållstillstånd. Nämnden har även ansvar för att hos tingsrätten ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare när barnet fått uppehållstillstånd.

Stöd till anhöriga

Anhörigstöd syftar till att underlätta för alla, oavsett ålder som har en närstående som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning, missbruk, relationsproblematik eller ålderssvaghet behöver stöd i vardagen. Anhörigstödet erbjuder bland annat avlösning, dagverksamhet, anhöriggrupper, enskilda samtal och guidning till andra insatser både internt och externt och man behöver inte ha andra insatser från socialtjänsten för att få nyttja anhörigstödet.

Socialnämnden har ett stort ansvar i att informera om vilka former av stöd som kan erbjudas vilket även inkluderar information om vilka andra insatser som kan underlätta för den anhörige såväl som den närstående. Den nationella anhörigstrategin är ett viktigt styrmedel framåt för att förbättra anhörigas situation.

Anhörigstödet arbetar med att fånga upp behov/önskningar över hur anhörigstöd skall utformas och ett väl fungerande anhörigstöd bedöms förebygga och senarelägga behov av andra insatser.

Med stöd av statsbidrag erbjuds hälsosamtal i syfte att minska ofrivillig ensamhet till alla över 85 år som inte har insatser från socialtjänsten.

6 VERKSAMHETENS NULÄGE, UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

Anvisning

Här ges en sammanfattande beskrivning av verksamhetens nuläge samt de utmaningar och möjligheter som man ser. Här ingår även att ge en övergripande bild av de omvärldsfaktorer som påverkar verksamhetens möjligheter att nå sitt grunduppdrag och uppsatta mål, i de fall man har uppmärksammat några faktorer som påverkar. Här ska ingen omfattande omvärldsanalys ges, då det finns en separat omvärldsanalys som gjorts på kommungemensam nivå.

Socialnämndens verksamheter är starkt lagstyrd och dessutom omvärldsberoende där demografi, folkhälsa, ohälsotal, arbetslöshet och utbildningsnivå är några faktorer som direkt eller indirekt påverkar kommuninvånarnas behov av socialtjänst.

Hela socialtjänsten står inför en omfattande omställningsprocess kopplat till intentionerna i den nya Socialtjänstlag som förväntas träda i kraft 2025. Omställningen till en mer förebyggande och lättillgänglig socialtjänstlag kommer att påverka hela verksamheten. Av förslaget framgår vidare att kommunen ska ta ett övergripande och aktivt ansvar för att samordna det förebyggande arbetet i kommunen och för socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen. Riktade statsbidrag för omställningen har utlovats men ännu inte i detalj utformats.

Omställning till nära vård är en annan förflyttning som påverkar stora delar av nämndens verksamheter. Målet är ett mer långsiktigt hållbart hälso- och sjukvårdssystem där individen görs delaktig på ett bättre sätt än i dag. Omställningen behöver ske i nära samverkan med regionen.

Utöver ovanstående processas har ett stort antal utredningar som berör individ och familjeomsorgen lagts fram. Brottsförebyggande insatser, avhopparverksamhet, våldsutsatthet hos barn, unga och vuxna samt en reformering av Lagen om vård av unga i vissa fall (LVU) är några exempel där socialtjänstens ansvar förändrats, förtydligats och i vissa fall skärpts.

Kompetensförsörjning kommer att vara en av de allra största utmaningarna de kommande åren. Kostnader för inhyrd personal, inte minst legitimerad sådan, riskerar att öka. Med hög chefsomsättning och svårigheter att rekrytera nya chefer kan även kostnader för chefskonsulter tillkomma. Arbetet med chefers förutsättningar behöver intensifieras liksom åtgärder i arbetsmiljön i syfte att erbjudas attraktiva arbetsplatser som tillvaratar och odlar alla medarbetares yrkesprofession. Förändringar i sjuksköterskeutbildningen där 50 % av utbildningen från 2024 förläggs som verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är en annan omvärldsbaserad utmaning som kräver insatser i form av handledare i större omfattning än tidigare.

Mer finns att läsa i den kommunövergripande rapporten Omvärldsanalys för Bollnäs kommunkoncern 2024–2027.

7 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT KUNNA UTFÖRA GRUNDUPPDRAGET MOT KVALITETSSTYRNING

7.1 Styrdokument

Anvisning

Här ges en beskrivning av de interna styrdokument, såsom policys och riktlinjer som verksamheten ska rätta sig efter. Här behöver inte alla styrdokument nämnas och i de fall där verksamheten lyder under ett stort antal styrdokument kan en kommentar ges om hur man arbetar med att säkerställa att styrdokumenterna efterlevs.

Socialnämnden arbetar systematiskt och fortlöpande med att säkra och utveckla verksamhetens kvalitet utifrån krav i bland annat Socialtjänstlag, Hälso- och sjukvårdslag, och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS. Arbetet sker utifrån Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd SOSFS 2011:9, Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Nämndens kvalitetsledningssystem består av processer och styrdokument som beskriver hur verksamheten leds och styrs. Det är en verktygslåda för att planera, leda, genomföra, kontrollera, följa upp och utvärdera så att verksamhetens kvalitet kan säkras och vid behov förbättras.

7.2 Personal och kompetens

Anvisning

Här ges en övergripande beskrivning av hur förutsättningarna utifrån ett personal- och kompetensperspektiv.

Socialnämnden bedriver en starkt kunskapsstyrd verksamhet och måste se till att rätt kompetens finns att tillgå i alla verksamheter. Samverkan med högskolor och andra utbildningsanordnare är en viktig del för att kunna leva upp till detta.

Undersköterska, vårdbiträde, habiliteringspersonal, sjuksköterska och socialsekreterare är de vanligast förekommande yrkeskategorierna. Utbildningsnivån i äldreomsorgen är god med ca 83 % utbildade undersköterskor.

Planering och bemanning är av största vikt för en resurseffektiv verksamhet. Digitala arbetsmoment och automatiserad handläggning frigör tid, vilket ger effektivare användning av medarbetarens kompetens och skapar utrymme för verksamhetsutveckling.

8 EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

8.1 Investeringsbudget

Investeringsbudget

Anvisning

Hur stor är investeringsbudgeten för de kommande åren?

I tabellen finns även möjligheten att dela upp investeringsbudgeten i egna definierade rader.

I denna tabell fylls utfall i för föregående år samt budget och plan för nästkommande år i enlighet med tabellrubriker.

Investeringsbudget					
	2022 (utfall)	2023 (budget)	2024 (budget)	2025 (plan)	2026 (plan)
Totalt:	2146	4059	4300	2800	5800

Kommentarer till investeringsbudgeten

Anvisning

Beskriv kortfattat vad investeringsbudgeten innefattar.

Investeringsprocessen inleds med att nämnderna presenterar sina äskanden under mars månad och att kommunchefens ledningsgrupp (KCL) bereder ärendet för att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutar om investeringsplanen under maj månad.

Beslut tas för en femårsbudget. Kommande period är 2024 – 2028. Investeringsbudgeten kommer sedan uppdateras årligen.

Investeringsbudgeten följer investeringsreglementet. Budgetprocessen är uppdelad i dels en investeringsdel, dels en driftdel för att ytterligare förbättra styrningen av investeringskostnaderna och därmed förbättra kommunens likviditetsplanering samt att möjliggöra en förbättrad process avseende driftsbudgeten.

De investeringar som skall redovisas i investeringsbudgeten är investeringar, där det föreligger investeringsbehov och som sammanhänger med befintlig verksamhet eller där politiska beslut fattats om nyinvestering.

Socialnämnden har omfattande behov av att byta ut slitna inventarier i särskilt boende. Behov finns även fortsatt för investeringar i välfärdsteknologi som ger brukarna möjligheter att kunna leva så självständigt som möjligt.

Det finns behov av inventarier för ytterligare ett nytt gruppboende från år 2024 samt för två nya särskilda boenden, ett för år 2026 och ett för år 2028. Vid beräkning av kostnad för inventarier har hänsyn tagits till de lokalfunktionsprogram som antagits av socialnämnden. I de äskade investeringsmedlen för nya platser ingår inte kostnader för konstnärlig utsmyckning.

Socialnämndens utökade behov avseende ovanstående kan inte lösas inom driftbudgeten. Bedömningen är att ovanstående investeringar är absolut nödvändiga för att verksamheten ska kunna bedrivas tryggt och säkert enligt lagstiftningens krav ur ett verksamhets- och arbetsmiljöperspektiv.

8.2 Driftbudget

Driftbudget

Anvisning

Hur stor är driftbudgeten för de kommande åren? I denna tabell fylls budget (inte utfall) för samtliga år.

I tabellen finns även möjligheten att dela upp driftbudgeten i egna definierade rader.

Driftbudget					
	2022	2023	2024	2025	2026
Totalt:	749 053	799 567	840 578	850 629	863 911
Socialnämnd	1 866	1 956	2 082	2 082	2 082
Förvaltningschef	14 619	11 655	11 518	11 518	11 518
Individ- och familjeomsorg	147 594	145 491	147 093	147 093	147 093
Hemtjänst	207 415	194 716	214 202	229 603	242 885
Funktionsstöd	168 436	181 525	188 102	188 102	188 102
Verksamhetsstöd	20 233	24 789	26 632	26 632	26 632
Förebyggande och hälsa	14 697	66 630	74 821	70 521	70 521
Särskilt boende	174 193	172 805	176 128	175 078	175 078
Beslutad ram	749 053	799 567	840 578	850 629	863 911
Skillnad mellan beslutad ram och verksamhetens kostnadsberäkning	0	0	0	0	0

Kommentarer till driftsbudgeten

Anvisning

Beskriv kortfattat vad driftsbudgeten innefattar.

Socialnämndens utmaningar under den kommande budgetperioden är kopplat till den demografiska utvecklingen men även till behov inom funktionshinderomsorgen där ej verkställda beslut om boende samt brister i befintliga boenden ställer krav på nybyggnation. Till detta

kommer fortsatt osäkerhet avseende vissa statsbidrag som idag finansierar delar av socialnämndens verksamhet. Ökade kostnader för försörjningsstöd oroar men här bör riktade insatser i syfte att nå egen försörjning kunna möta en sådan risk för kostnadsökningar.

Rapporten ”Förväntad utveckling inom äldre- och funktionshinderomsorgen fram till 2036” påvisar de utmaningar avseende volym och kostnader som framför allt äldreomsorgen och den kommunala primärvården står inför. År 2036 beräknas antalet äldre 80 + ha ökat med ca 900 personer vilket kommer innebära en betydande påverkan av efterfrågan på hemtjänst, korttidsboende, särskilt boende och kommunal primärvård.

För utbyggnad av särskilt boende pågår en process för att genomföra en hyresvärdsupphandling. Upphandlingsprocessen inleds hösten 2023 och ett nytt boende bedöms tidigast vara inflyttningsklart sommaren 2026. För att hantera den demografiska utvecklingen bedöms ytterligare platser behöva tas i anspråk 2028. En komplicerande faktor för att bedöma antal nya platser är att befintliga äldreboenden skyndsamt behöver uppdateras till dagens krav på boendestandard, utomhusmiljö och arbetsmiljö.

Då socialnämnden med stor sannolikhet under början av planperioden kommer att ha svårt att verkställa beslut om särskilt boende och ta hem utskrivningsklara patienter finns risk för viten för ej verkställda beslut och kostnader för de som inte kan återvända hem eller fått plats på korttids- eller permanent boende. Risk för viten gäller även bostad med särskild service enligt LSS.

Utöver den gruppboende som projekteras under 2023 har en behovsframställan lämnats om ytterligare gruppboendestäder. Sex gruppboendestäder behöver bytas ut, varav tre skyndsamt, då dessa har brister kopplat till brandskydd och arbetsmiljö.

För att hantera ökade behov av kommunal primärvård (hemsjukvård), nya platser i särskilt boende och bostad med särskild service behövs fler legitimerade medarbetare. Under 2024 finns statsbidrag som finansierar del av denna utökning.

Finansiering för verksamheten Bostad först saknas i denna budget utöver de statsbidrag om ca 0,5 miljoner kronor per år som utlovats för åren 2024 - 2026. Projektet delrapporterades inför budgetbeslut i juni och kommer att slutrapporteras i början av 2024.

För 2024 har socialnämndens budget tillförts medel om 15 miljoner för att förbättra arbetsmiljö och minska andelen timanställda. Avgörande för hur väl detta kommer att lyckas är hur den ”mertid” som uppstår, när fler behöver anställas och alla erbjuds heltid, kan nyttjas på ett sätt som gynnar verksamheten. Hur stor påverkan nya arbetstidsregler får i verksamheterna är för tidigt att säga men det finns risk att antal medarbetare behöver öka även för att lösa in detta.

Sjuktalet i äldreomsorgen är mycket högt även om det sjunkit något under de senaste månaderna. Riktade och tidiga insatser samt projekt *Friska arbetsplatser*, i samverkan med HR och företagshälsovården, har initierats i syfte att få bättre koll på och fler verktyg för att hantera korttidsfrånvaro. Att få ner sjuktalet är en viktig faktor för att minska kostnader och förbättra förutsättningar och kvalitet i verksamheten.

Frågor som rör kris- och beredskap får allt större betydelse i socialtjänstens verksamhet. Socialtjänstens krisberedskap handlar om att förbereda sig inför, motstå och hantera samhällsstörningar. Vid en kris kan även personer som vanligtvis klarar sig själva behöva stöd från socialtjänsten. För personer som redan finns i socialtjänstens verksamheter kan det vid en kris krävas nya eller mer omfattande insatser. Genom en kombinationstjänst och med stöd av statsbidrag finns medel i 2024 års budget för att anställa en lokal- och krisberedskapssamordnare.

Tjänsten blir ett nödvändigt tillskott för att sätta fokus även på dessa frågor.

För att få en ekonomi i balans kommer det krävas fortsatt arbete med åtgärder i syfte att effektivisera delar av verksamheten. En viktig del i detta arbete är att tydliggöra ambitionsnivå för de insatser där så är möjligt. Aktiva insatser för att enskilda ska uppnå egenförsörjning, genomtänkt resurs- och bemanningsplanering i vård och omsorg samt en översyn av arbetssätt och insatsmix inom individ- och familjeomsorgen är exempel på andra åtgärder som planeras eller pågår.